

«Глас Црногорца», сулудбени орган Краљевине Црне Горе, излази по потреби. — Преплата, на шест месеци, износи три франка за Француску, шест франка за друге земље. — Адреса за све што се тиче овога: Journal officiel du Monténégro, Neuilly-sur-Seine, rue Ancelle (France).

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

LA VOIX DE

MONTÉNÉGRO

Journal officiel du Royaume de Monténégro

paraissant actuellement à Neuilly-sur-Seine (France).

НЕЈИ код Париза, 29. августа 1918.

NEUILLY-sur-SEINE, le 11 Septembre 1918

БРОЈ 53.

La Voix de Monténégro (Glasce Crnogoriz) paraît suivant les exigences du service. — On s'abonne au bureau du Journal officiel du Monténégro, à Neuilly-sur-Seine, rue Ancelle (France).

Prix de l'abonnement pour six mois: Pour la France: 3 fr. Pour l'Étranger: 6 fr.

СЛУЖБЕНИ ДИО

М П

НИКОЛА I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Заступника Нашег Министра Војног, Нашег Министра Унутрашњих Послова, а на основу члана 125. Закона о устројству војске, производимо

у чин пјешадијског командира, досадашњег капетана стојеће војске Јована П. Радошевића, са старјешинством међу његовим друговима.

Заступник Нашег Министра Војног, Наш Министар Унутрашњих Послова, нека изврши овај указ. По, 19. маја (1. јуна) 1918.

НИКОЛА с. р.

Заступник Министра Војног, Министар Унутрашњих Послова

Н. Хајдуковић с. р.

М П

НИКОЛА I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Заступника Нашег Министра Војног, Нашег Министра Унутрашњих Послова, а на основу члана 125. Закона о устројству војске, производимо

у чин капетана стојеће војске, досадашњег поручника Живка С. Вошковића, са старјешинством међу његовим друговима.

Заступник Нашег Министра Војног, Наш Министар Унутрашњих Послова, нека изврши овај указ. По, 19. маја (1. јуна) 1918.

НИКОЛА с. р.

Заступник Министра Војног, Министар Унутрашњих Послова

Н. Хајдуковић с. р.

М П

НИКОЛА I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Заступника Нашег Министра Војног, Нашег Министра Унутрашњих Послова, а на основу члана 125. Закона о устројству војске, производимо

у чин артиљеријског капетана, досадашњег поручника Митра М. Поповића, са старјешинством међу његовим друговима.

Заступник Нашег Министра Војног, Наш Министар Унутрашњих Послова, нека изврши овај указ. По, 19. маја (1. јуна) 1918.

НИКОЛА с. р.

Заступник Министра Војног, Министар Унутрашњих Послова

Н. Хајдуковић с. р.

М П

НИКОЛА I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Заступника Нашег Министра Војног, Нашег Министра Унутрашњих Послова, а на основу члана 125. Закона о устројству војске, производимо

у чин пјешадијског капетана стојеће војске, досадашњег поручника Новина Абрамовића, са старјешинством међу његовим друговима.

Заступник Нашег Министра Војног, Наш Министар Унутрашњих Послова, нека изврши овај указ. По, 19. маја (1. јуна) 1918.

НИКОЛА с. р.

Заступник Министра Војног, Министар Унутрашњих Послова

Н. Хајдуковић с. р.

М П

НИКОЛА I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Заступника Нашег Министра Војног, Нашег Министра Унутрашњих Послова, а на основу члана 125. Закона о устројству војске, производимо

у чин пјешадијског капетана, досадашњег поручника Милана Роговића.

Заступник Нашег Министра Војног, Наш Министар Унутрашњих Послова, нека изврши овај указ. Париз, 1. (11.) августа 1918.

НИКОЛА с. р.

Заступник Министра Војног, Министар Унутрашњих Послова

Н. Хајдуковић с. р.

М П

НИКОЛА I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Просвјете и Привредних Послова, Заступника Нашег Министра Правде, Заступника Нашег Министра Спољних Послова, а по савјету Нашег Министарског Савета, на основу члана 21. Закона о чиновницима грађанског реда, постављамо:

за наставника Богословско-Учитељске Школе на Цетињу Николу Ст. Љубишићу, досадашњег контрактилног наставника исте Школе, с годишњом платом од 2400 перне ра, коју је и досад имао.

Наш Министар Просвјете и Црквених Послова, Заступник Нашег Министра Правде, Заступник Нашег Министра Спољних Послова, нека изврши овај указ.

Неји код Париза,

19. августа (1. септембра) 1918.

НИКОЛА с. р.

Министар Просвјете и Црквених Послова,

Заступник Министра Правде,

Заступник Министра Спољних Послова

д-р Перо Ђ. Шоћ с. р.

М П

НИКОЛА I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Заступника Нашег Министра Војног, Нашег Министра Унутрашњих Послова, на основу члана 27. Закона о чиновницима грађанског реда, ријешили смо и рјешавамо:

да се упузи мјесто рачуноспитача Министарства Војног, Јована Ђурашковића, од дана, кад је исто напустио.

Заступник Нашег Министра Војног, Наш Министар Унутрашњих Послова, нека изврши овај указ.

Неји код Париза,

26. јула (8.) августа 1918.

НИКОЛА с. р.

Заступник Министра Војног, Министар Унутрашњих Послова

Н. Хајдуковић с. р.

Исправка. У прошлом броју, у указу којим се Г. А. Радовић ставља у стање покоја, погрешно је означен датум «19. јула (1. августа)»; треба да стоји: 7. (20.) августа.

Број 955.

Неји код Париза, 15. (28.) августа 1918.

На Канцеларије

Предсједништва Министарског Савета

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ

— Његово Величанство Краљ Господар стигао је у петак, 17. (30.) августа у Париз, са својом војном и цивилном пратицом, и одси у хотелу Мерис, у улици Риволи.

Господин генерал Анто Гвозденовић, Кр. Цивилни Посланник и Опуномоћени Министар у Сјевероамеричким Сједињеним Државама, стигао је, са особљем Кр. Посланства, у Вашингтон.

Неји код Париза

21. августа (3. септембра) 1918.

Његово Величанство Краљ упутио је, 4. (11.) јула ове године, Г. Предсједнику Владе својеручно писмо, које је објављено у сулудбеном листу. Оно заслужује особиту пажњу и пуну признате. Оно је, поред небројаних ратних доказа, још један најбољи о савремености Краљеве политике на основу питања наше народне будућности. Оно је, са вишине нашег Пријестола, један отворено исказан програм, којим су прожети управљачи Црне Горе. Тај програм нема наш Краљ од јуче. Нијеу га на њега навеле неодољиве силе буре данашњих догађаја. Још од своје младости заносио се идеалима, које је поменуо у својем писму. Стало је ради на њихову остварењу. Дочекао је, послије многих мука и разочарања, да види њихово срећно привођење у дјело. Ослобођење и уједињење свих Југословена — данас постаје стварност. Да народ сам себи одређује судбину — и то узвишено начело дошло је до пријемне. Никада наш Краљ није ништа предузимао без народне воље или против народних жеља. Сва његова дјела вршена су уз једнодушно учешће нашег народа у границама и ван граница Црне Горе. И кад он, у својем писму Г. Предсједнику Владе, поново нарочито наглашава потребу давања

пуне слободе народу да сам собом управља, да сам себи нарађује свој заједнички дом, онда је и сувише очигледно, да је наш Владалац тај, који претходи примјером сада као и вагда да свакоме народни интереси треба да буду пречи од појединачних. Нема више кабинетске политике партизанских и олигархијских штабона! Нема више нактова и формула, које појединци, или

материјалним интересима везане групе себи личних личности, хоће да наметну целокупном једном народу, зреломе за слободу и свјесном својих права и дужности! У ово право демократско доба само она начела одговарају његовоме духу, која је наш Краљ поменуо у својем писму. Са народом све, без њега ништа!

Neuilly-sur-Seine,

le 21 août (3 septembre) 1918.

Sa Majesté le Roi a adressé, le 1er 14 juillet a. e., à M. le Président du Conseil des Ministres, la lettre autographe qui a été publiée dans le Journal Officiel. Cette lettre mérite une attention particulière, ainsi qu'une approbation inconditionnelle. Elle se range à côté des très nombreuses preuves, de date antérieure, comme un des plus récents témoignages des vues avancées du Roi sur les questions fondamentales de notre avenir national. Elle constitue un programme ouvertement proclamé du haut du Trône, programme dont sont animés les gouvernants du Monténégro. Ce programme, notre Roi ne l'a pas seulement d'hier et ce ne sont pas les indomptables forces de l'ouragan actuel qui le lui ont dicté. Dès sa jeunesse même, il était enthousiasmé pour les idéals qu'il a mentionnés dans sa lettre. Il a toujours agi vers leur réalisation. Après nombre de souffrances et de désappointements, il lui a été réservé le bonheur de pouvoir assister à leur heureuse mise en œuvre. La délivrance et l'union de tous les Yougoslaves sont sur le point de devenir une réalité. Que les peuples déterminent eux-mêmes leur propre sort, ce sublimé principe trouve aussi son application. Jamais notre Roi n'a rien entrepris sans la volonté du peuple, ni contrairement à ses aspirations. Tous ses actes étaient accompagnés de la participation unanime de notre Nation en deçà comme au delà des frontières du Monténégro. Il relève expressément, une fois de plus dans sa lettre adressée au Président du Conseil, la nécessité qu'il y a de donner au peuple la liberté intégrale de se gouverner lui-même et d'élever lui-même la maison commune. Il est donc évident que notre Souverain est celui qui est, — cette fois comme toujours — le premier à donner l'exemple que les intérêts nationaux doivent prévaloir pour chacun sur les intérêts particuliers. Plus de politique d'intrigues des états-majors de partis et des oligarchies. Plus de pactes ni de formules que les particuliers ou des groupes de personnages égoïstes, liés par des intérêts matériels, voudraient imposer à toute une nation, mûre pour la liberté et consciente de ses droits comme de ses devoirs! Dans notre époque démocratique, au vrai sens de ce mot, seuls les principes proclamés par notre Roi dans sa lettre correspondent à l'état d'esprit des temps modernes. Tout avec le peuple, rien sans lui!

ЧЕХО-СЛОВАЦИ

Најенергичније и најкултурније племе словенско, Чеси и, имало је, у моралном погледу, током овога рата да издржи страховито искушење — страховитије по икоји други народ словенски. Њихова земља није, додуше, претрпјела непријатељску најезду, њихови градови и села остали су поштеђени од тонова и митраљеза, али зато је душа чешког народа претрпјела понижење каквом равна нема: њихова силна индустрија, богатство њихове земље и јединствена организација народна, најбоља у Словенству, присиљно је стављена у службу заклетих душмана словенских. Што је осјећао честити и поносити народ, што су осјећали чешки «Соколи», дика и узданица Словенства, кад су морали пуцати на своју рођену браћу словенску, и гинути — за одржање Аустрије и за величину Прусије!..

25. јула чешки народни посланик, чувени политичар Страиски дао је израза том осјећању. Усред Беча, у Рајхсрату, смјело је изговорио ријечи које у вјерном преводу гласе:

«Чеси најављују Аустрији вјечну мржњу и вјечну борбу. Они ће јој коначно доћи и главе, јер Аустрија није друго до једно стовариште злочинства противу слободу човјечанства. Национална дужност чешког народа јесте: свима средствима искористити Аустрију. То од нас захтијева вјерност народу чешком и круни чешкој. Ко жели бити вјеран народу чешком, тај мора бити издајник Аустрије. И ми смо стога одлучно ријешени да ју издајемо одједном стигнемо. Аустрија није држава, него једна грозна сабласт, ругло и авестија. Држава без патриота и без патриотизма, састављена од осам предентизама (политичке струје које вуку свака на своју страну). Она је једно чудовиште. Итд.»

Тиранија, којом је Аустрија угњетавала Чехе, нашла је право одушка у Савезничким земљама, гдје се Чеси и Словаци данас боре на пет фронтова: на француском, италијанском и солунском, на Уралу и далеком Истоку. Стотине хиљада чешко-словачких соколова војују противу аустро-њемачких угњетача, и то, војују како то умју и морају само они који унапријед знају да им у борби не преостаје друго но: или погинути или побједити. Јер њима нема спаса ни нада у заробљење!

У главном, њихов рад је познат: 75.000 Чехо-Словака, аустријских војника, који су се дали заробити од Руса, нијесу хтјели да се врате у мрежу им Аустрију кад је закључен мир у Брест Литовску, но су кренули пут далеког истока, да преко Сибирије преброде у Калифорнију па преко Сјеверне Америке и атланског океана стигну у Француску и да се боре у Савезничком фронту. «Пјеначићемо ово цијело свијета, само да можемо стићи да се боримо против Аустрије». Болшевичке власти, потпомогнуте Нијемцима, хтјеле су спрјечити ту намеру Чехо-Словака, али се ови одупру и почну око себе скупијати и остале заробљенике Србе, Хрвате и Румуне, који су се затекли у Русији; к њима се придружују и Козаци, и та војска, на коју Савезници много полажу, броји око 300.000 челичне војске.

Када се рат доврши, и када се састане велики суд да преуреди свијет и да, саслушавши и успишавши вјерне жеље свакојега народа, свакоме народу досуди слободу и право самоопредјелења, велика ће бити награда честитоме народу чешко-словачком који је данас кренуо на један од највеличанственијих подвига: да удахне дух малаксадој и преварепој Русији. Данас се већ може закључити које ће судије предједати томе ареопату, врховном свијетском суду; а данас су већ позната и начела по којима ће се свакојем народу награда и казна доједити.

Та начела паражена су у три значајна документа, објављена потонјих дана од стране Француске, Велике Британије и Сједињених Америчких Држава.

29. јуна упутио је г. Пиншон, француски министар спољних послова, декларацију г. Бенешу, главном секретару чешко-словачког Народног Вијећа у Паризу, и изјавио му да ће се Француска Република свима средствима заложити за ослобођење Чехо-Словака испод Аустрије и за остварење њихове независности. — У смислу те изјаве, влада Француске Републике недавно је даровала дивне барјаке чешко-словачкој војсци на француском фронту, којом је приликом предједник Републике држао сјајан и значајан говор војсци.

Прије мјесец дана признала је влада Велике Британије Чехо-Словаке као савезнички народ, а централни одбор чешко-словачки коме је на челу гласовити првак чешког народа Масарик, као службеног представника Чехо-Словака. Изјава је гласила:

«Од почетка рата, народ чешко-словачки одупио се свим средствима заједничкоме непријатељу. Чехо-Словаци су образовали огромну војску која се у Европи бори на три фронта и која брани Русију и Сибирију од њемачког продирања. — С погледом на њихову борбу за народну независност, Велика Британија сматра Чехо-Словаке као Савезнички народ, и признаје све оне чешко-словачке војске као једну, савезничку војску, која по свима војним правилима води рат противу Аустроугарске и Њемачке. — Велика Британија тако исто признаје Народном Вијећу чешко-словачком, данашњем представнику будуће чешко-словачке Владе, право да може вршити врховну власт над том савезничком војском».

4. септембра тој изјави су се придружиле и Сједињене Америчке Државе. Министар спољних послова Лансинг издао је ову изјаву:

«Како су се Чехо-Словаци дигли противу Аустроугарске и Њемачке и образовали своју војску под вођством својих народних официра; и како су врховну власт појерили Народном Вијећу чешко-словачком, — то влада Сједињених Држава признаје да између Чехо-Словака и Централних држава постоји ратно стање; и даље, признаје Народном Вијећу чешко-словачком као закониту врховну власт којој припадају вршати војне и политичке ствари чешко-словачке. Влада Сједињених Држава, осим тога, најављује да је вољна и формално ступити у односе са владом чешко-словачком, и циљу придружених рата противу заједничког непријатеља Аустроугарске и Њемачке».

Традиционално, братско осјећање Црногораца према дичној словенској браћи нашој Чехо-Словацима, налаже нам да их из свега срца и најискреније поздравимо и да им честитамо ове круне успјехе које су постигли својим непоколебљивим радом и истрајношћу, које сваком народу могу служити за узор. На адар, браћо наша Чеси и Словаци!

ФОН И ХИНДЕНБУРГ

Разлика између војничког духа француског и њемачког

Француски генерал Делакроа, угледни војни књижевник, тумачи овако разлику између та два најкрупнија и најизразитија представника данашње стратегије:

«Наши противници тумаче свој неуспјех тиме, што смо се ми обидли служити тенковима и аеропланима. Неуспјеху њемачком треба, међутим, узрок тражити у јачем моралу Савезника и у начелима која руководе војсковођу».

У свима својим офанзивама, Хинденбург је постојано увијек једнако: ударао је нечујном силом, и то, на еразмјерно уском фронту, али одмах затим пуштао је чете да јуришају десно и лијево од оног мјеста гдје је навео први ударан. Да би тиме пробио руну (brèche) у непријатељској линији; и затим, њемачке масе бациле би се кроз ту руну, тај продор, да га прошире и разале, а одбрану тог мјеста да сложе и прегазе. Ова тактика је имала успјеха свуда, кадгод је нападач располагао огромном бојном силом на дотичном мјесту; иста, пак, та тактика била је безуспјешна чим нападач није имао при руци довољно резерве да улози у онај продор; та тактика постоје итавише и онаква за нападача од оног тренутка кад наше снаге добију бројну надмоћност.

Пред силним јуришима свога противника, Фон се еластично попукао без да је сломио свој фронт, стављајући супрот бруталном и силовитом нападу (савезничком — окретио се и истрајношћу (souplesse et ténacité) савезничких чета. Он је умно одабрати, знао је у згодан час довести своје резерве на најкритичније мјесто. Пошто је непријатеља држао на том мјесту, прештачки је распоредио своје чете, тако, да оне сконцентришу сву своју енергију на најосетљивије тачке противничког фронта, те да на тај начин потроше непријатеља и да га збуне непрестаним нападима, и да га наведу на нови фронт и да га коначно приморају да се повлачи испред нас да му не би смо зашлани за леђа. Тако је Фон, маршујући према Ваному, учинио да падне линија на Соми; тако је исто, полазећи према Живили, учинио да непријатељ напусти линију на Вели. Фон је веома штедљив у употребавању јаче силе; он силу употребљава само ондје гдје има највише погледа на успјех. Он је увијек минерисао, и у минерисању јесте његова главна снага; ту је он у свом елементу».

ВИЈЕСТИ И НОВОСТИ

Из Установе за црногорске ратне заробљенике. Управа ове установе примила је добровољан прилог од 1000 франака од Њихових Височанстава Њажева Михајла, Павла и Манојла, синова блаженопокојног Њаза Мирка. У име црногорских ратних заробљеника, ова Установа изриче најдубљу захвалност младим црногорским Њажевима на овом дару.

За црногорске ђаке у заточењу.

— Управа црногорског црвеног крета у Неји код Париза примила је франака 50 (педесет) преко Кр. Црногорског Генералног Консулата из Марсеља од Г. Марка Муришића, као прилог за наше интерниране студенте и студенткиње у Аустроугарској. — Кр. Министарство Прогвјете овим путем прилагачу изриче најтоплију благодарност.

Пут Хинденбургове линије! Гоњени Савезничким војскама, Нијемци се већ готово два мјесца не заустављају у свом повлачењу. «Повући ћемо се до Хинденбургове линије — али даље ни камо!» тако Нијемци јесу свој народ. Међутим, повлачење дала, не само то, су и Савезници догнали до те линије, него су им на дужици од 30 километара прешли линију и 300.000 Енглезе их гоне далеко с оне стране линије! Данас сјутра није чекује се пад Сенкантена, коме се француска војска приближила на само неколико километра. Падне ли Сенкантен, врло тешко ће се моћи задржати и на оној фамозној линији. А не задржање ли се ни на тој, тешко да ће и један Нијемац бољиховати ове године на француском земљишту!

Странци у Француској. Обраћа се пажња нашим држављанима, да сви страни поданици морају претходно поднијети на потврду своју карту идентитета, кадгод хоће да промијене мјесто свога пребивалишта. Потврду редовно врши мер (предсједник општине) и полицијски комесари, а за извјесне департмане потврду издају француске војне власти.

Пасоши за Швајцарску. Префектура полиције обавјештава да је граница Швајцарске затворена и да се никакви пасоши за вријеме, док се год затворена, не могу издавати. Кад се граница отвори, биће објављено преко листова, и онда ће полиција доијети рјешење по свима молбеницама у којима се моли за потврду пасоша за Швајцарску.

Црногорци уништили аустријске балоне. Саопштавамо, према наредбом «Тану», ову занимљиву вијест: «Јављају из Рима да је један независно заробљен аустријски авијатик изјавио да су уништена два аустријска «диражабла» (војни балони), који су, прије тога, били бомбардовали Напол. Протурена је била вијест да су балони уни-

штени приликом једне непогоде, али, у ствари, уништили су их непознати људи, по свој прилици црногорски патриоти. — Та два балона Њемачка је била уступила Аустрији.

За гробове погинулих у Француској. Угледно просвјетно удружење Idée française à l'étranger, којему је циљ, да шири француску културу у иностранству, а којему су почасни предједници г. г. Рајмон Посенкаре, Емил Лубе, Пол Дешанел, изабрало је и један одбор госпођа коме ће главна дужност бити да се чувају и пазе гробови свих оних странаца који су погинули за Француску, и да помаже њихове удовице и сиричад. Поред многих добротворних установа, била је позвана, и на главној сједници била је заступљена, и наша «Установа за интерниране Црногорце» која стоји под покровитељством и управом Н. Кр. В. Кварталне Писнице. — Одбор Госпођа упутио је проглас: «Мајкама Америке», у којем, између осталог, каже: «Хоћемо да ти гробови остану чувани, његовати и цвијећем кићени као и гробови наше дјеве. То ће се нарочито чинити послје рата. Ми ћемо назити њихове гробове исто онако као гробове наших рођених синова са којима су важи синови дијелили опасности и поред којих су погинули за слободу народа. Мајке америчке, сестре наше, имајте пуно повјерење у нас и приступите к нама као сестрама својим».

Споменик побједи. Иако је коначна побједи Савезника сигурна, она још није близу... Умјетници, крај свега тога, већ замисљају гдје би требало подићи величанствен споменик побједи, и какав треба да буде тај споменик. Износимо занимљив пројекат једног илжњера у том питању, — како га саопштава париски «Тан»:

«Замисљама да би тај споменик побједи савезничкој требало подићи на тргу варошине Курбова (која је одмах до Неји, с оне стране Сене) као трећу триумфалну капију Париза. — Прва капија је стари славолук у средини парка Тилерија. Други је величанствени славолук на тргу Етоал, а овај у Курбова био би трећи. Све три капије биле би у истом правцу, у једној истој перспективи, главном уликом, која ће имати ширину од сто метара и која ће ићи из средине Париза до вароши Сенжермена. Велики Савезнички славолук био би «промијеја», прва капија на улазу у Париз. — На тргу Курбова већ постоји један споменик, («Споменик народне одбране»), који не би требало склонити, него би га требало уздићи поврх новог савезничког славолука. И тај славолук не би имао бити посвећен само Француској, но свима народима који су достојни да се помену, свијема погинулима који су војевали за слободу човјечанства: Белгији, Србији, Енглеској, Сједињеним Државама, Русији, Црној Гори, Португалији, Италији, Румунији, Јерменији, Јапану. Споменик треба да буде у Паризу зато што је Француска једна од оних које су највише претрпјеле овим ратом; и зато, што је њеном патриотом, као и патриотом Белгије, Србије, Јерменије, Црне Горе ова тешка побједи могла бити извојевана».

Почаст краљу Италије. Искључи да докажу своје велико поштовање према Краљу Виктору Емануелу, Американци су закључили да једном свом новом пароброду од 7000 тона даду име Victor Emmanuel III.

За пољопривреду. Службени лист француски објављује закон о стручном образовању народа у пољопривреди. Осим високих и средњих стручних школа, које већ постоје, овим законом предвиђају се практичне школе којима је задатак да, за вријеме рђава времена, пружају стручно образовање омладини пољопривредничкој која није у стању неколико година посвећивати парочитом школовању. — Осим тога отвориће се и школе за домаздук, у којима ће се дјенојке учувати како се најбоље циљачи корист од пољопривреде за домаћу потребу.

Личне вијести

— Господин Александар Девине, угледни енглески публициста и веома искрен пријатељ Црне Горе, стигао је у Париз. Г. Девине својим чланцима у великим листовима неуморно заступа наше интересе пред енглеском јавношћу. И у данашњем броју доносимо извод једног чланка који је ових дана објављен у лондонском «Дели-телеграфу».

— Мило Роловић поручник у црногорској војсци, стигао је ових дана преко Шведске и Енглеске у Париз. Гош. Роловић, који је учествовао у свима потоњим ратовима нашим, узео је учешћа и у бурним ратним догађајима који су се одиграли у Русији. Дожиљају његови, о којима нам је причао, дубока криза коју претрпјева Русија, и коју је он на непосредне близине посматрао, тако су занимљиви да би о њима вриједно било читаву књигу написати. — Р. Роловић се нарочито одликовао у војеним операцијама противу Турака, те је, поред високих војних одличја, постигао и чин руског потпуковника. Добро пам дошао.

Данунцијева ријеч. Рим се спремао да прослави великога патриоту ијесника и витеза те га је позвао на свечаност. Данунци је одговорио писмом које гласи: « Не могу доћи у Рим. Имам и сувише посла око својих авиоплана а не смјем их напуштати. Неколико тона динамита просутих на непријатеља приједи данас више но сва говорничка вјештина ».

Ратни губици. Енглески лист Daily Express доноси ових дана ове податке:

« Рачуна се да је од почетка рата до данас погинуло 900.000 енглеских војника. Ијемаца је изгинуло преко 2 милиона. Долаже том броју Французе, Белгијанце, Русе, Италијанце, Србе, Румуне и Американце, затим Аустрijанце, Бугаре и Турке, и страховити број стигне до десет милиона погинулих за њеф и ђуа једнога кајзера. То је цијена коју је цијенанство платило том тиранију, не би ли он могао остварити свој план да за господари свијетом. План му је прошао и никад се више поновити неће ».

Авиатичари над Загребом. Бечки лист Zeit јавља да је један италијански авиатичар бацао из авиоплана штампане позиве становништву да се дижу и да се прикључују југословенском покрету. Говори се да се у том авиоплану налазило и познати народни посланик на хрватском сабору Нарођишак.

Ситне вијести и новости

— Америчка влада поручила је у Швајцарској милион сатова који ће се раздјелити америчким војницима, за употребу на ратовање у Европи. Официри ће добити златне сатове, подофицири сребрне а војници никлене. Све фабрике сатова у Швајцарској полијелиле су међу собом ову круну поруку и почеле израђивати сатове.

— Дописник Рајтерове Агенције цијени целокупан њемачки губитак за четиринедјеље Савезничке контра офанзиве на 400.000 па борбене линије избачених бораца, које погинулих, које заробљених које онеспособљених.

— Америчко Министарство Финансија објављује да досадашња повучана помоћ, указана од стране Америке Великој Британији, износи три милијарде и три четвртине; а цијелокупна помоћ, указана свијема Савезницима у Европи достигла огромну своту од осам милијарди долара.

— Швабски бјес.

Енглески ратни дописници јављају: Ијемци, прије но ће евакуисати, стављају у куће « паклене машине » које лрону у ваздух чим их ко такне. Нарочито су « систематски » то учинили у вароши Ноајону. Варош је освојена, али у њу до данас још нико не ступа осим циопирских чета: скривена електрична жица води из Ноајона у село Гризод, на 5 километара даљине, помоћу које живе Ијемци могу свакога часа дићи Ноајон у ваздух. Тек кад Французи освоје Гризод, смјеше војска слободно улазити у Ноајон.

Стефан Радоњић, бив. ађутант Ц. В. Краља Господара, преминуо је у 82. години на Цетињу. Покојник бјеше син војводе Ива, а брат чувеног државника и министра спољних послова војводе Станка. Као путомац Владике Радца свршио је војничку школу и ступио у војничку службу. Учествовао је и одликовао се у чувеном боју на Вучем Долу, гдје је за добио златну медаљу Обилића. Већ од дужег времена повукао се са јавног поља и посветио се својој многобројној породици која га данас оплакује. Као један од веома поштованих грађана цетинских, оставља велик број пријатеља међу којима је узимао добар глас. — Вјечан му помен.

Командир **Пуко Нишин Вучинић**, преминуо је у домовини, у дубокој старости, у 82 својој години. — За вријеме ратова 1876. 77. био је командир чете рогацке и, као такав, један од првих синова својега краја, што је тешко било бити међу одличним људима онога доба. За показану честитост на бојном пољу

одликовао је Крстом Светог Ђорђија и медаљом Обилића за храброст. Као човјека красиле су га особине старих врлих Црногораца, оданост Црној Гори и љубав према народу, као што је то у предању куће на које је био брат му покровиола Михајло и остали њени синови. — Вјечан му помен.

Филип Јованов Челебић, посланик у Народној Скупштини, умро у Штутгарта, у 72. години свога поштеноста и вазда исправнијата живота, који је провео у вјерности према својој домовини. Краљу и народу. Вјечан му помен.

Капетан Крсто Лаиновић. — У својем родном мјесту, у Подгорици, преминуо је 3. пр. м. капетан Крсто Лаиновић у 90. години. На угледне подгоричке породице, Крсто је још на своје ране младости наставио традиционални рад својих предака стављајући своје услуге Црној Гори још за времена, док су Турци Зетом владали, због чега је бивао затваран и осуђиван на вјешала, што је, захваљујући својој бистрини и окретности, вјешито знао да избјегне. Рад тога је. још под Турцима, одликовао од црногорског владара капетанским грбом, који је поносно поносио у пркос пријетњи и забрана турских силенија. Када је Подгорица са Зетом ослобођена, постављен је за окружног капетана, а затим за управника подгоричке царинарнице и као такав учествовао је у изградњи првог црногорског царинског зајоника. Како у народу, тако и на двору, био је радо виђен; одликовао је, поред осталих ордена, и Даниловић Крстом трећег степена. У грађанству је уживао лијеп глас и поштовање, а приликом освештања заставе подгоричког певачког друштва « Бранко » почастиован је кумованцем. Био је од оних наших људи старог кова кавких је данас ријетко; прекашен патриота и одан краљу и отаџбини. Вјечан му помен.

Паве Живка Драговића, преминуо на Цетињу, у 46. години свога живота. Драговића је био саборни човјека и одлична мајка која је одговарала негатору синоа и екар. Драговића, разјавиши својегу опшанују, свим својим добрим мајке онште поштоване супруге И. Драговића, дјетогодишњег просесора, државног сиротиника и народног посланика. Вјечан јој помен.

ИЗ СТРАНЕ ШТАМПЕ

Угледни лист који излази у Бордоу **La Liberté du Sud Ouest** у свом броју од 25. августа доноси ову ноту:

« Сјећамо се како Црна Гора, још измоджена великим балканским ратом, није ни за часак оклевала тргнути свој мач и прескочити у помоћ Србији.

Иза ојине борбе од 18. мјесеца за ствар Савезника, а са недовољно оружја, муниције и исхране, Црногорци организали су одступницу српској војсци кад је кренула пут Арбаније и народ црногорски подијелио је са браћом на Србије све што је још имао.

Убрзо затим, Црна Гора видје спугзоту туђинске најезде. Не само војници, но и најодличнији грађани, сви интелигенција, бине одведени у Аустрију. То се данас пребрзо заборавља!

Црна Гора није ни у мирно доба производила довољно за исхрану свога становништва, а сада је овладао ужа.

Сви изијектају, који стигу на несрећне земље, показују да је помоћ хитно потребна ако се жели спасти од смрти хиљаде егзистениција које страдају за општу ствар Савезника. Подижемо свој глас у корист овог мученичког народа ».

Daily Telegraph, велики енглески лист доноси подужи чланак под насловом « Starving Montenegro » (« Невоља од глади у Црној Гори ») из којег саопштавамо главнија мјеста:

Онако је Аустрија ушла у Црну Гору, црногорска влада није предлазла заузимају се, да се народу који је остао у земљи пружи помоћ. Приликом покушаја учинио је био преко неутралне Швајцарске и Шпаније, Аустрија је донекле при-

стала да се помоћ може доставити Црној Гори, али у врло малим границама. Тешкоће, које су се ставиле томе на пут, биле су такве да је немогуће било доставити их и ово дјело извести.

Ове године, у мају, невоља која се чује на Црне Горе, одјекнула је и у италијанском парламенту гдје су 185 посланика упутили молбу Влади да се заузме око тога да се помогне црногорском народу. И енглеска и француска влада сложне су у принципу, те ако италијанска влада савлада све тешкоће требаће одмах приступити набављању хране, одјела, обуће и свега што је најпотребније за прву помоћ. Амерички Црвени Крст судјеловаће у овом послу и даће своју велику помоћ. Стоваринте моћи ће се установити у Шпанији која ће бити позвана да изврши транспорт ».

Ка крају чланка, писац чини апел на све племените људе у Енглеској и Америци да што обилније притекну у помоћ свима црногорским добротворним установама којима је данас главна циљ да омогуће допремање хране народу у Црној Гори.

La Presse, највећи дневни лист који, на француском језику, излази у Америци, у Канади, и који се недјељно штампа милион примјерака, допио је у свом броју од 27. јула, на првом мјесту велик чланак « Le Monténégro Martyr », са којим врло добро изведених илустрација: Њихова Величанства Краљ, Господар и Краљица, Књажеви, затим Краљ са италијанским краљем, са енглеским маршлом сир Дуглас Хегом, двор на Цетињу. У опширном чланку прича се историја Црне Горе, њен значај на Балкану, њени најновији ратови и сва несрећа која је народ снашла инвазијом аустријском. Чланак је написан на основу вјеродостојних података а ница је рукописао топла симпатија према нашој земљи.

СЛУЖБЕНИ ОГЛАСИ

ДРЖАВНИ КАЛЕНДАР КРАЉЕВИНЕ ЦРНЕ ГОРЕ ЗА 1919.

Овај календар, који је државно издање и службено, издати су, од стране државне штампарије, у неколико језика: француском, српском, италијанском, енглеском, руском, и немачком. Цена: 2.50 перпера, динара, франка или италијанске лире. Препродајци и скупљачи, који претплату пошљу у напријед, добијају сваку 4. књигу бесплатно. Чист приход од продаје намијењен је црногорским ђацима у заточењу.

Све што се тиче овог издања (рукописи, огласи, претплата) ваља слати на адресу: **Кр. Министарства Просвјете**, и у писму означити: « За државни календар ».

Нејо код Париза.

15. 28. августа 1918.

На Кр. Министарства Просвјете и Црквених Послова

Поштанско-телеграфско Одјељење кр. Министарства Грађевина даје на знање да су у поштанску станицу стигле пошљаке адресоване на имена, набројана у овом списку. — Сви именовани могу своје пошљаке примити лично, или јавити се (на адресу Département des Postes du Monténégro, Neuilly-sur-Seine, rue Ancelle 9.

Васа Стевовић; Јован Тупацац; Кристифор Мораван; Јован Томановић; Милadin Јокановић; Андрија Абрамковић; Саво Бејатовић; Милан Поповић; В. Павловић; Бошко Никодић; Михајло Миловић; Радивоје Мојовић; Наталија Калчић; Михајло Војковић; Димитрије Радован Пулевић; Нешо Ђуровић; Благо Поповић; Миљковић; Вујадин Јивковић; Гојко Грбовић; Крсто Ераковић; Љубиша Лисичић; Иво Ретковић; Лазар Ераковић; Вла М. Лисичић; Милован

Вукићевић; Илија Вукотић; Ђорђе Јовановић; Вуко Донковић; Никола Черинчић; Никола Јазаревић; Љубинко Љубовратић; Др. Палеа Ђубровић; Рано Ђурковић; доктор С. Јанковић; Илија Лалевић; Јован Самаринић; Бошко Ристић; Шипро Роговић.

ОБЈАВА

КОМИТЕТ ЦРНОГОРСКОГ ЦРВЕНОГ КРСТА У ЖЕНЕВИ бесплатно обавља: 1. везу са породицама у Црној Гори; 2. везу са интерниранима, и 3. врши приватне пошљаке новца у Црну Гору интерниранима.

Комитет сматра за потребно упозорити све Црногорце који се налазе изван Отаџбине, на следеће:

Многи упућују новац, писма и дописнице у Црну Гору преко приватних особа, сматрајући да ће на тај начин постићи више него кад би упућивали непосредно преко овога Комитета. Ствар стоји обротно!

Све пошљаке, преко приватних особа, закаршавају а и губе се. Закаршавају, јер их приватне особе у Швајцарској, не отпремају одмах даље, него их најпрвије предају, поштом или лично, (кад стигну!) овом Комитету, па тек онда он их даље упућује на означену адресу. Губе се зато, што приватне особе често мијењају стаи, те их пошљаке мора најпрвије тражити и наћи, па се враћају и траже пошљакоца итд. Упућивање пошљака на приватне личности јесте, дакле, не само изливно, него и дангубно и штетно. Комитет стога препоручује сваком да све поштанске пошљаке упућује на доле-означену адресу Комитетову (чак и на појединце, у Комитету запослене), а Комитет ће све пошљаке најбрже и најтачније обавити. Комитет стоји сваком на услузи, јер то му је и задатак.

Пошљаке ваља слати овако:

Свако писмо или дописница ваља да има и *пропратни лист* на коме ваља ставити тачну адресу *онога ко шаље*, и тачну адресу *онога коме се шаље* писмо или дописница (име и презиме, занимање, улица и број куће, мјесто и последња пошта). То је потребно зато, да би се односна пошљака могла тачно упутити на адресу у Црној Гори, — као и зато, да би Комитет могао пошљакоцу доставити одговор кад га прими из Црне Горе.

За пошљаку новца најбоље је узети чек у *швајцарским францима* који ће се исплатити Комитету; чек треба у препорученом писму послати Комитету, уз тачну адресу пошљакоца и адресу онога коме се новац има упутити. Чим прими чек, Комитет ће новац послати на жељену адресу (и то, у монети, коју пошљалац назначи) и извјестити пошљакоца о пријему чека и о извршеној пошљаци.

За пошљаке, упућене лично на појединце, Комитет не приима никакву одговорност, већ само за оне које су упућене на ову адресу:

Comité de la Croix Rouge Monténégre

GÈNEVE

Suisse 15, rue Candolle

ПРИВАТНИ ОГЛАСИ

Поводом смрти мога попрекалног оца **Радја**, којему не би судбина да умре од невољних рана, у јуначким борбама, по доживио 82 године да испусти душу у овим најчистијим данима нашег народа, не дочекавши да види зору наше младе домовине, ја, као једини му син, сматрам за дужност најавити вјечну благодарност свијем Црногорцима и осталим Србима који су ми издржали своја усмена и писмена саучешћа. — **Вујадин Р. Петровић**, 24. јуна 1918. Gebo Wyo Box 24. U. S. America.

Гдје је **Мапо Војводић**, из Грађана, Ријечна пахиза? Од неколико година налази се у Луизијани, а већ је три године, откда се није виђао својом. Ако по што зна, моли се да јави његову браћу Н. Т. Војводић, Neuilly-sur-Seine, France, rue Ancelle 9.

Гдје је **Душан К. Стојановић** из Улице? који је избјегла из Црне Горе 1913. који се није виђао од тада кад је избјегла и којима налази у Америци. — Ко би за негога знао да би изијекта на адресу: Јово Тавар, rue Ancelle 9, Neuilly-sur-Seine, France.

Остало нам је само још неколико примјерака, одређених за продају, од свих досадашњих бројева « Гласа Црногорца ». Пошто се и то распрода, неће се више ни по коју цијену моћи набавити, потпуно издаше. Ко нам пошље франка 3.50, послаћемо му о нашем поштанском трошку цео комплет број 1.—53.

Све што се тиче „Гласа Црногорца“ писма, рукописи, претплата, огласи, листови адресује се овако:

Journal officiel du Monténégro
Neuilly-sur-Seine
rue Ancelle

France

ŒUVRE DES PRISONNIERS DE GUERRE MONTÉNÉGRINS

fait paraître une liste de tous les Monténégrins qui jusqu'à Novembre 1917 ont fait connaître leurs adresses et auxquels celle-ci a adressé des envois. Des renseignements seront donnés à ceux qui en demanderont au sujet des internés. L'Œuvre se met à la disposition de ceux qui voudraient envoyer à nos internés soit de l'argent soit des vêtements, des aliments, etc. L'envoyeur doit adresser l'argent à l'Œuvre, en indiquant quelle sorte d'envoi doit être fait. L'Œuvre se charge d'acheter aux meilleures conditions et d'expédier aux internés ce qui lui sera demandé.

Œuvre des Prisonniers de guerre Monténégrins. — Paris. 114, Avenue des Champs-Élysées.

Дорогочевых. Из книги

Радосавић Никола
» Никола
» Никола
» Новак
» Павле
» Петрова
» Петар
» Петар
» Петко
» Радосав
» Радоје
» Радојина
» Радојина
» Радомир
» Радон
» Радуже
» Раво
» Сава
» Сава
» Савић
» Саво
» Секуле
» Станко
» Тодор
» Томо
» Тринко
Раквић Радон учитељ
Раденић Вукрајо
» Драго шпор.
» Илија
» Милија
» Милија
» Милован
» Милан
Ралић Милош
Размић-бег
Рамовић Благојота кап.
» Димир
Рапнтовић Ђорђе
Рапошић Вукосав
» Илија
» Мило
» Перо
Радосавић Благо
» Богдан
Распошић Марко
Ратковић Дамјан
» Ђорђе
» Јован
Рачић Арсо
» Благоје
» Богдан
» Божина
» Буле
» Вучета
» Димитар
» Драгоје
» Ђорђе
» Ђуро
» Иван
» Јован
» Максим
» Милета
» Милија
» Милић
» Милова
» Милун
» Михајло
» Новак
» Новица
» Петар
» Спасоје
» Тодор
Рапошић Назар студент
» Маријан поруч.
» Милина студ.
» Мило командир
» Перо
» Симеун
» Токо
Рашчанин Милосав
» Милутин
» Радосав
» Радуже
» Шћепан
Ранчевић Радосав
Рачић Васо
» Димитрије кап.
» Ђорђе
» Ђорђе
» Митар
» Шујо
Репоновић Хуле-Мула
Решид Адем
Риза-бег Гаип-бег
» Рад-бег
» Хусејин-бег
Ристић Благоје
» Владо
» Милош
» Петар
» Сава
» Спасо
» Стево
Рмуш Ото
» Радосав
» Томо
Риковић Ђорђе
» Милован
» Симо
Риез Јовина
» Милован
Ровић Иван
» Марко

Романуи Јован

» Јован
» Миле
» Милосав
» Тодор
Рогоач Ђорђе
Рогоновић Анто
» Благоје студ.
» Лазар
» Стево
Роговић Туро поруч.
Розовић Миле поруч.
Рондовић Бошко
» Видо
» Крсто
» Јакић
» Милинко
» Милован
» Милош
Росић Илија
» Лазар
» Лексо
» Пеко
» Милинко
Роџић Ђивко
» Мирко
Рубежић Миливоје
» Милован
» Нушица
Руџић Арсеније
» Вуксан
» Јефто поручик
» Јован
» Никола кап.
» Стеван
Руџичић Вук
» Ђорко студент
Рундић Марко
Рундо Ристо
Руста Визак
Рути Пренк
Савић Драгић
» Ђорђе
» Марко
» Јован
» Милић
» Милорад
» Милун
» Петар
» Саво
Савићевић Марко
» Петар
» Радоје
Савовић Војко
» Зарица
» Јован
» Миленко
» Папто поруч.
» Петар кап.
» Радован пор.
» Томаш
Садик Бег
Саднић Халил
Садун Браим
Савчић Папто
» Мило ком.
» Михајло
Самарчић Ђивко
» Јаков
» Марко кап.
Сашевић Миливоје
Сворцан Јован
Седларевић Вуко
» Јово
» Јоко
Сејдовић Рамо
Секулић Ђорђије
» Јован
» Милован
» Митар
» Михајло
» Радуле
» Стеван
» Стеван
» Томо
Секуловић Вуко
» Боле потп.
» Ђорђе
» Илија
» Марко
» Милија
» Новица
» Рако
Селимовић Мустаф
Селић Благота
» Видо
» Секуле
Селмановић Омер-бег
Сертатлић Бајо
» Димитрије
» Миле
» Миливоје
» Мило
Сеферовић Блаже
» Нико
Селић Хасим
Сивчић Ристо
» Саво
» Томаш
Симић Милан
» Нико
» Теодосије, унит.
Симићевић Илија, поруч.
» Радован
» Радоје

Симонъ, Богданъ

» Богдан, поруч.
» Василије
» Вукосав
» Јоно
» Крето
» Лука
» Милосав
» Милован
» Милован
» Милован, пор.
» Саво
» Шкепан, кап.
Симоновић Анто
» Бошко
» Јанко
» Јован
» Матија
» Милета
» Милинко
» Милосав
» Милон
» Мирко
» Мирко
» Милан
» Пеђељко, пр.
» Никола
» Раде
» Радош
» Симо
5700
» Станко
» Токо
» Томо
» Трифко
Синаковић Андрија, пор.
» Марко
» Милан
Свиђић Дрекале
» Крето
Степчевић Јоко
Славковић Благоје
» Лука
» Радивоје
» Рада
Смаић Ујка Зеф
Смиланић Никола
Смоковић Милосав
Смоковић Милун
Соклић Ристо
Сokolовић Рада
Сочица Војислав
» Мујо, бригадир
Спанћ Кошмен
» Милан
» Милосав, капетан
» Петро, потпоруч.
» Шкено, потпоруч.
Спалевић Васо
» Гавро
» Милвоје
» Милош
» Перко
Спасић Милован
Спасојевић Драгутин
» Михајло
Спахић Драгоје
Србиловић Јован
Срдановић Алекса
» Јаков
» Јован
» Живко
» Јубо
Срзенић Илија
Срдиновић Стањина
Стаматовић Јоксим
» Лука, капет.
» Максим, пи.
» Радуде
Стаменић Дико
Стањић Андрија
» Андро
» Вуко
» Јаков
» Мина
» Миран
» Радован
» Срето
Стањинић Андрија
» Бајо, поручик
» Вуко
» Гаврило
» Драгић
» Буро
» Јаков, поруч.
» Марко
» Мило, капет.
» Петар, капет.
» Стањина
» Ђетко
Стапковић Андрија
» Димитрије
» Буро
» Јанко
» Лука, капет.
» Марко
» Младен
» Понак
» Петар
» Спасоје
Старовлак Милован
Сташић Стеван
Стевановић Митар
» Петко, кап.
» Раде, офиц.
Стевић Благоје

Стевн Стрјан

Стевовић Ђорђе
 » Јован
 » Марко
 » Матија
 » Машан
 » Мирко
 » Раде
 Стефановић Вучета
 » Марко
 » Милић
 » Мило
 » Петко
 Стешевић Велимир 5800
 » Здравко
 » Илија
 Стојијевић Ђуро, ппор.
 Стојиовић Анто, барјактар
 » Ђука
 » Милош
 » Мирко, поручник
 » Петар
 » Радоша
 Стојковић Мијо
 Стојановић Алекса
 » Велимир
 » Величко
 » Велиша
 » Везио
 » Војин
 » Вукота
 » Гавро
 » Грубеша
 » Ђорђе
 » Јован
 » Јован
 » Јосиф
 » Коста
 » Крето
 » Малиша
 » Милован
 » Милован, пп.
 » Милосав
 » Милан
 » Мирко
 » Митар
 » Михајло
 » Петар
 » Петар
 » Радо
 » Радомир
 » Саво
 » Светозар
 » Стеван
 » Стојан
 Стојић Ђоко
 Стојкановић Милан
 Стојковић Милован
 » Милован
 » Митар
 » Раде
 » Раауле
 » Симо
 » Симо
 » Филип
 Стојовић Радисав
 Стојић Радоман
 Страхиња Видо
 » Илија
 » Јово
 » Ристо
 Стрерђевић Коста
 » Слободан
 » Стеван
 Стругар Благо, потп.
 » Јосиф
 » Лабуд
 » Станко, коман.
 Струњаш Вуксан
 Сукновић Аћим
 » Богдан
 » Ђанго
 » Живко
 » Лигнат
 Сулејман Вели
 » Немаил
 » Хаџи
 » Хусеин
 Сулејмановић Вели
 » Јусуф
 » Хазиф
 Судић Рамо
 Сума Реџеп
 Тадић Благоје
 » Борина
 » Василије
 » Војин
 » Ђуро, поручник
 » Ђурко
 » Јанко
 » Јован
 » Костадин
 » Крето
 » Миладин
 » Миладин
 » Мило
 » Новак
 » Обрад
 » Петар, поручник
 » Радоје
 » Ристо
 » Сасоје
 » Саво
 Таић Мехмед

5900

Ташбеговић Хилми-бег
Талевић Ђоко
Танасковић Лека
» Тодор
» Тодор
Тановић Милош
» Стеван
Танчеровић Михајло
Танчевић Василије
» Ђивко
» Павле
Танушковић Сава
Таушан Милош
» Мирко
» Петар
Тахир Муза Алија
Тацовић Њво
» Љубо
Тврдишић Станиша
Терзић Бошко
Терић Гојко
» Крсто
» Милан
» Милорад
» Мирко
» Мирко
» Симо, потпоручник
Терзић-бег
Тешевић Раде
Тијанић Бошко
» Лука
» Никола
» Тришко
Тмушић Милета
» Мирко
» Радомир
» Стеван
Тодоровић Божина
» Божина, оф.
» Вуко
» Вукосав
» Буко
» Јован
» Јован
» Јован
» Љубо
» Марко
» Мато
» Миливоје
» Мило
» Милош
» Милан
» Милан
» Мир
» Пунџа
» Радован
» Радојица
» Симо
» Тетко
Толић Мурат
Тома Прел
Томановић Ђоко
» Миле
» Петар, ком.
» Петар, пор.
Томашевић Владо
» Јанко
» Јеремја
» Марјан
» Тодор
» Урош
» Филин
Томашински Илија
Томић Бошко
» Видак
» Душан, чин. бат.
» Ђарко
» Иван
» Јован
» Малиша
» Миливоје
» Миливоје
» Милосав
» Милорад
» Милутин
» Муса
» Петар
» Петко
» Раде
» Симеун
» Спасоје
» Станко
Томовић Богић
» Бранислав
» Васо
» Видо
» Вукадин
» Вуканин
» Вуде
» Вучић
» Ђоко
» Ђорђе
» Зарија
» Иван
» Јован
» Лазар
» Малиша
» Марко

6000

Уредник, Перо Богдановић

Le Gérant: Georges Delegrau

Imprimerie UNIVERSELLE,
PARIS, 18, rue Claude-Vellefaux

6000